

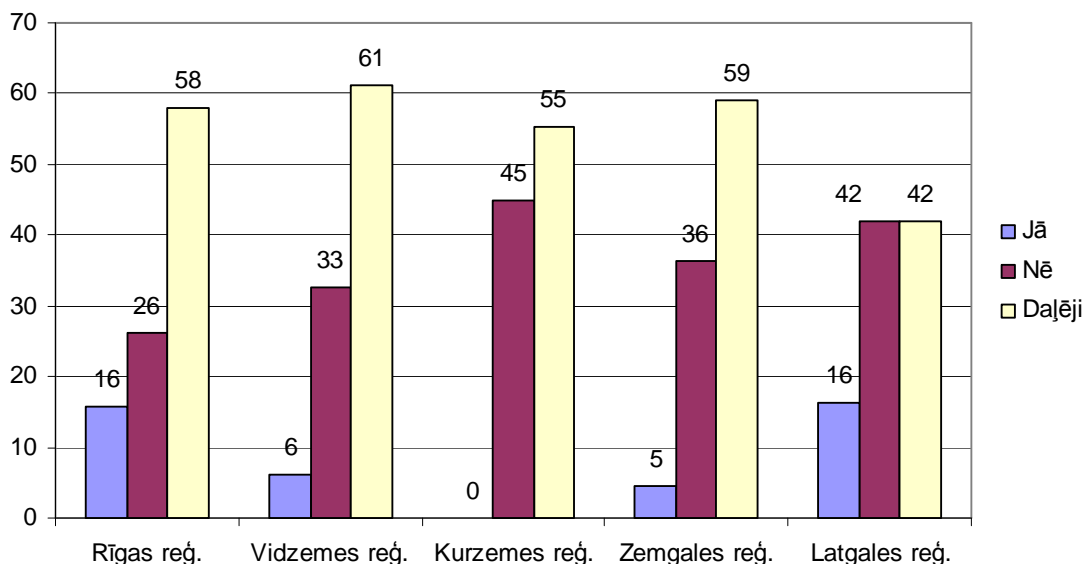
Pašvaldību aptaujas „Inovācija Latvijas pašvaldībās” rezultāti

Šā gada martā un aprīlī Valsts reģionālās attīstības aģentūras (VRAA) un Latvijas Tehnoloģiskais centra (LTC) INTERREG IIIB projekta „VBN InnoReg: Strengthening VIA Baltica Nordica Macro-Region through Transnational Cooperation for Regional Innovation Promotion” (VBN InnoReg – Via Baltica Nordica makroreģiona stiprināšana, sekmējot starptautisku sadarbību reģionālās inovācijas veicināšanai) ietvaros tika veikta visu piecu plānošanas reģionu pašvaldību aptauja.

Lielākā daļa respondentu ir mazas pašvaldības (57% no pašvaldībām, kas sniegušas atbildes), kurās iedzīvotāju skaits ir mazāks par 2 tūkstošiem, bet 22% respondentu – iedzīvotāju skaits ir no 2 tūkstošiem līdz 5 tūkstošiem.

Aptaujājot pašvaldības par to, kas ir *Inovācija* - 69% pašvaldību piekrīt viedoklim, ka termins *Inovācija* šobrīd ir moderns termins, kas ne vienmēr tiek lietots ar izpratni. 27% aptaujāto pašvaldību šim viedoklim piekrīt daļēji un tikai 3% nepiekrīt. Tas nozīmē, ka joprojām ir nepieciešams plašs un saprotams skaidrojums par inovāciju. To apliecina arī atbildes uz citu aptaujas jautājumu: „Vai, Jūsaprāt, šobrīd ir pieejama pietiekoša informācija par *Inovāciju* un tās iespējām?”, kur 55% respondentu norādījuši, ka informācija ir pieejama daļēji, bet 37%, ka tās nepietiek.

Vai, Jūsaprāt, šobrīd ir pieejama pietiekoša informācija par Inovāciju un tās iespējām?

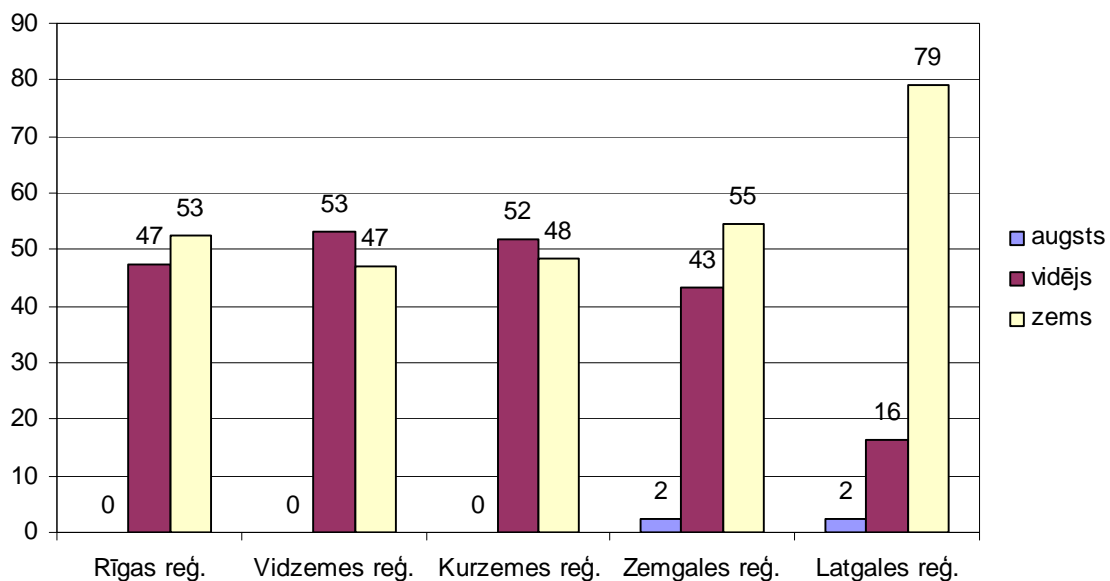
Ja aplūkojam iegūtos rezultātus reģionu griezumā, tad jāsecina, ka lielākais pašvaldību īpatsvars, kas uzskata, ka informācija nav pietiekama, ir Kurzemē (45% no Kurzemes respondentiem), bet zemākais šādu pašvaldību īpatsvars ir Rīgas reģionā – 26% no šī

reģiona respondentiem. Tas varētu būt skaidrojams ar galvaspilsētas kā galveno finanšu un ražošanas centru, kā arī ar lielāku informācijas pieejamību tieši reģiona un valsts institūcijās.

Pētot pašvaldību vērtējumu par inovāciju līmeni sabiedriskajā un privātajā sektorā, izteikti lielākā daļā pašvaldību (72% respondentu) uzskata, ka privātajā sektorā ir augstāks inovācijas līmenis nekā sabiedriskajā sektorā. Pretējs viedoklis, ka augstāks inovācijas līmenis ir sabiedriskajā sektorā, ir 22% respondentu.

Neskatoties uz to, ka pašvaldības atzīst, ka privātajā sektorā inovācijas līmenis ir augstāks, lielākā daļa pašvaldību inovācijas līmeni uzņēmumos savā teritorijā vērtē kā zemu (57%), 41% – kā vidēju, bet tikai 1% pašvaldību uzskata, ka inovācijas līmenis uzņēmumos attiecīgajā teritorijā ir augsts.

Kā Jūs vērtējat inovatīvās darbības līmeni uzņēmumos Jūsu pašvaldības teritorijā?

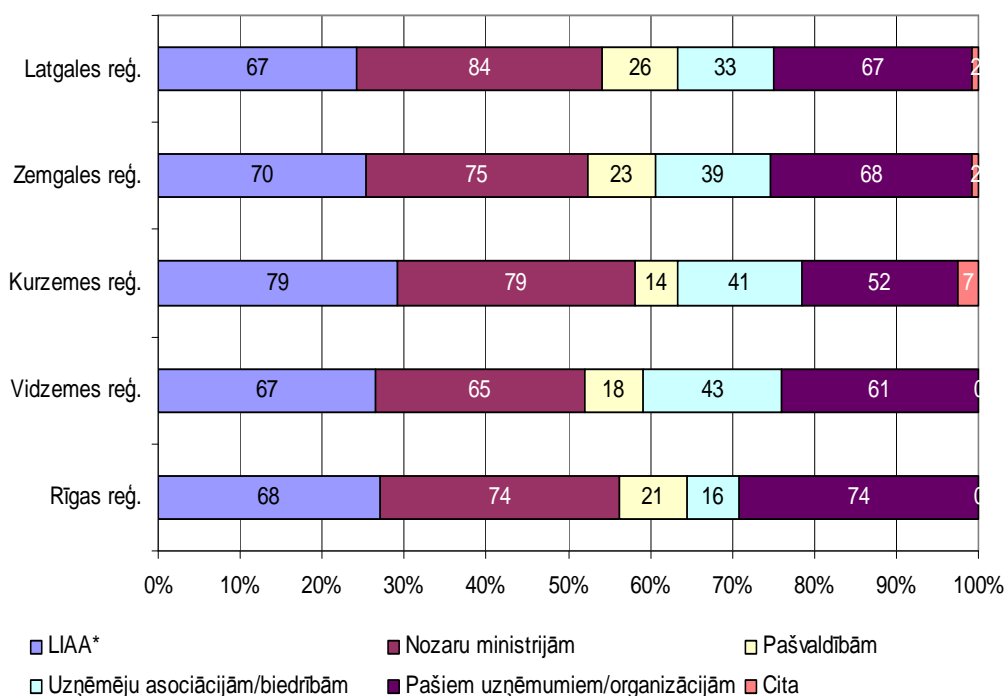

Reģionu griezumā viskritiskākais situācijas vērtējums ir Latgales reģionā, kur 79% šī reģiona respondentu inovācijas līmeni privātajā sektorā vērtē kā zemu. Tas skaidrojams ar to, ka vēl joprojām pastāv būtiskas atšķirības starp Latgali un citiem Latvijas reģioniem.

Kā nozares, kur vērojams augstākais inovācijas līmenis, aptaujā atzīmētas šādas nozares: sakari, būvniecība, finanšu un konsultāciju pakalpojumi. Lai gan pasaules prakse liecina, ka inovācijas līmenis ir visai augsts gan smagajā rūpniecībā, ieguves rūpniecībā, gan arī pakalpojumu sfērā, tomēr Latvijā šīs nozares tiek vērtētas kā nozares ar viszemāko inovācijas līmeni.

Skaidrojums šādam vērtējumam ir straujā mobilo telekomunikāciju un elektroniskās saziņas pakalpojumu izplatība, banku pakalpojumu attīstība un visai zemā servisa kvalitāte dažādās jomās. Kas attiecas uz smago rūpniecību un ieguves rūpniecību, tad 2005.gadā šo nozaru īpatsvars bija tikai 12,8% no IKP, savukārt, būvniecības un dažādu pakalpojumu īpatsvars bija 80,2% no iekšzemes kopprodukta.

Kurām institūcijām / organizācijām būtu jābūt galvenajām inovācijas sekmēšanā?
(Lūdzu, atzīmējiet līdz 3 nozīmīgākajām institūcijām)

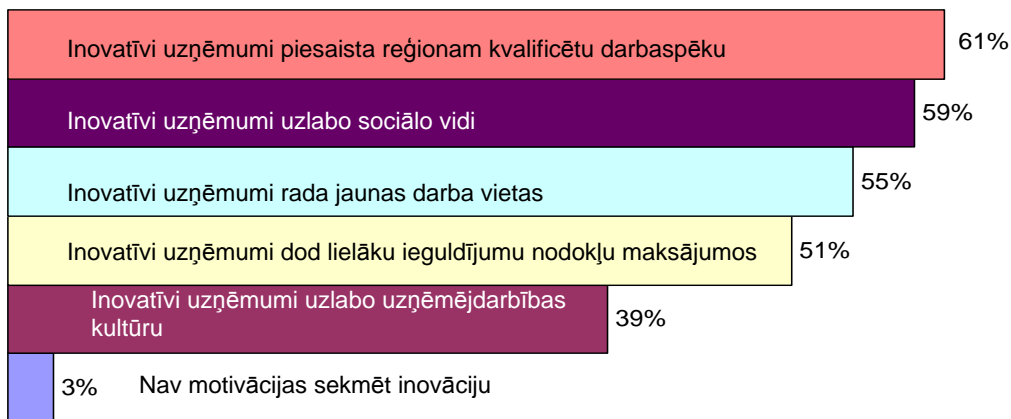

Aptaujājot pašvaldības par institūciju atbildību inovācijas sekmēšanā, lielākā daļa aptaujāto uzskata, ka galvenajām institūcijām inovācijas sekmēšanā jābūt nozaru ministrijām (atzīmējuši 75%) un Latvijas investīciju un attīstības aģentūrai* (70%), kā arī pašiem uzņēmējiem/organizācijām (64%). Pašvaldības savu lomu kopumā vērtē kā nelielu (tikai 21% respondentu atzīmējušas, ka tās ir pašvaldības). Tai pašā laikā pašvaldības nenoliedz, ka pašvaldība ir ieinteresēta sekmēt/stimulēt inovatīvu uzņēmumu veidošanos/attīstību savā teritorijā. 75% respondentu uz jautājumu „Vai pašvaldība ir ieinteresēta sekmēt/stimulēt inovatīvu uzņēmumu veidošanos/attīstību?” atbildējuši, ka jā, 23% - atbildējuši, ka daļēji.

Vērtējot atbildes reģionālajā griezumā ir redzams, ka Latgales reģiona pašvaldības visvairāk ir minējušas nozaru ministrijas, savukārt Rīgas reģionā, vislielāko atbildību par inovācijas sekmēšanu ir jāuzņemas vietējiem uzņēmējiem. Kurzemes reģiona pašvaldības uzskata, ka Latvijas investīciju un attīstības aģentūrai ir jābūt galvenajai inovācijas sekmētājai. Tikai 14% Kurzemes reģiona pašvaldību uzskata, ka pašvaldībām pašām būtu jāveicina inovācijas – salīdzinot ar Latgales reģionu, kur šis rādītājs ir visaugstākais no visiem reģioniem – 26%.

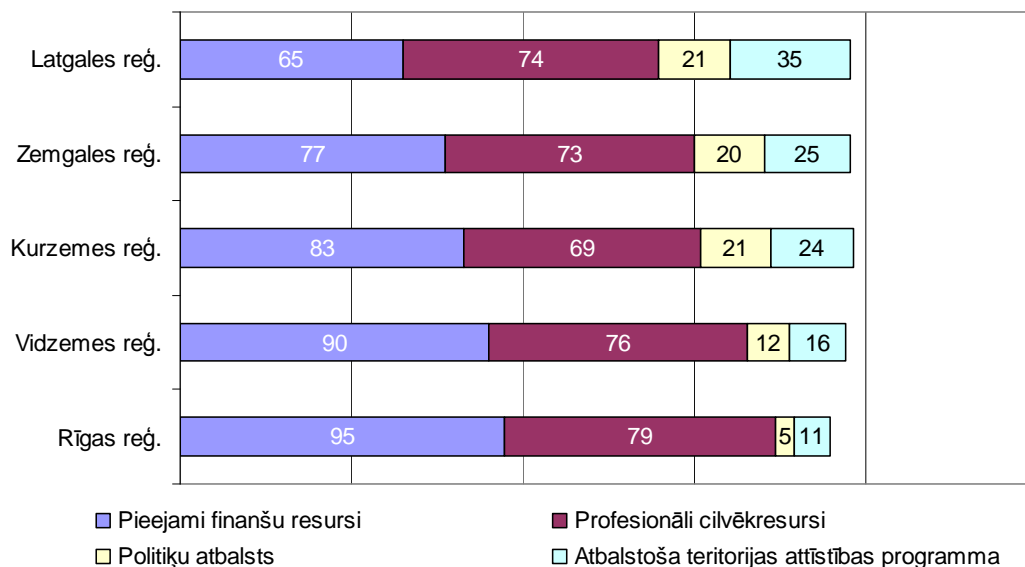
Jāteic, ka iegūtie rezultāti norāda uz to, ka nozaru ministrijām būtu jāpievērš lielāka uzmanība pašvaldību atbalstam, lai to loma inovācijas sekmēšanā pieaugtu.

Pašvaldības motivācija sekmēt inovatīvu darbību pēc svarīguma sarindojas šādā secībā:

Atbildot uz jautājumu „Kādi, Jūsaprāt, ir galvenie priekšnosacījumi jaunu tehnoloģiju ieviešanai uzņēmumos?“, visbiežāk atzīmēti varianti – „pieejami finanšu resursi” (80%) un „profesionāli cilvēkresursi” (74%). Ievērojami mazāk atzīmēts: „atbalstoša teritorijas attīstības programma” (23%) un „politiskais atbalsts” (17%).

Kādi, Jūsaprāt, ir galvenie priekšnosacījumi jaunu tehnoloģiju ieviešanai uzņēmumos? (Lūdzu, atzīmējiet līdz 2 priekšnosacījumiem)

Būtiski atbildes atšķiras Rīgas un Latgales reģionā. Tā, piemēram, Rīgas reģionā atbilde „pieejami finanšu resursi” atzīmēta 95% gadījumu, Latgales reģionā – 65% gadījumu, savukārt „politiskais atbalsts” – Rīgas reģionā – 5%, Latgales reģionā – 21%.

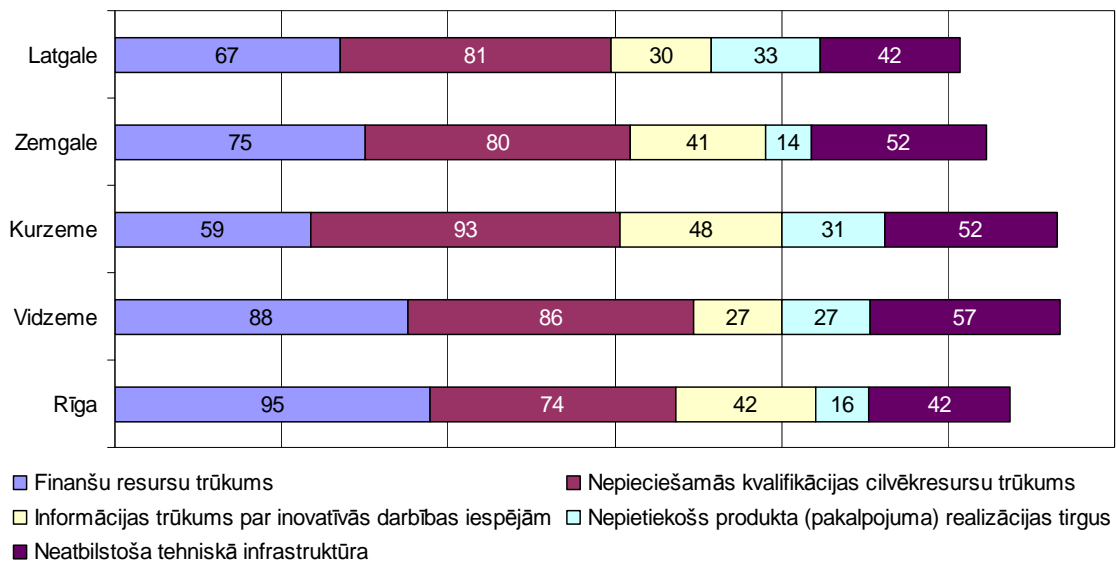
Ja salīdzinām Rīgas un Latgales reģiona sniegtās atbildes, tad rezultāti ir visnotaļ likumsakarīgi. Vēl joprojām pastāv tendence kvalificētam darbaspēkam pārvietoties no citiem reģioniem uz Rīgu, kur ir plašākas darba iespējas. Kvalificēts darbaspēks savienojumā ar finanšu līdzekļiem vienmēr, ir galvenais attīstības dzinējs. Pašreiz Latgale ir reģions ar viszemāko nodarbinātības līmeni – 47,4%, salīdzinoši, Rīgas reģionā 61,5%

(valstī vidējais 57,1%), tāpēc loģiski, ka Latgales reģiona prioritāte ir cilvēkresursi un tikai pēc tam finanšu resursi.

Latvijā kopumā pašvaldības uzskata, ka šobrīd galvenie traucējošie (bremzējošie) faktori inovatīvās darbības attīstībai ir:

- Nepieciešamās kvalifikācijas cilvēkresursu trūkums (83%)
- Finanšu resursu trūkums (74%)
- Neatbilstoša tehniskā infrastruktūra (50%)
- Informācijas trūkums par inovatīvās darbības iespējām (36%)
- Nepietiekošs produkta (pakalpojuma) realizācijas tirgus (24%).

Kuri, Jūsuprāt, šobrīd ir galvenie traucējošie (bremzējošie) faktori inovatīvās darbības attīstībai?
(Lūdzu, atzīmējiet līdz 3 nozīmīgākajiem traucējošiem faktoriem)

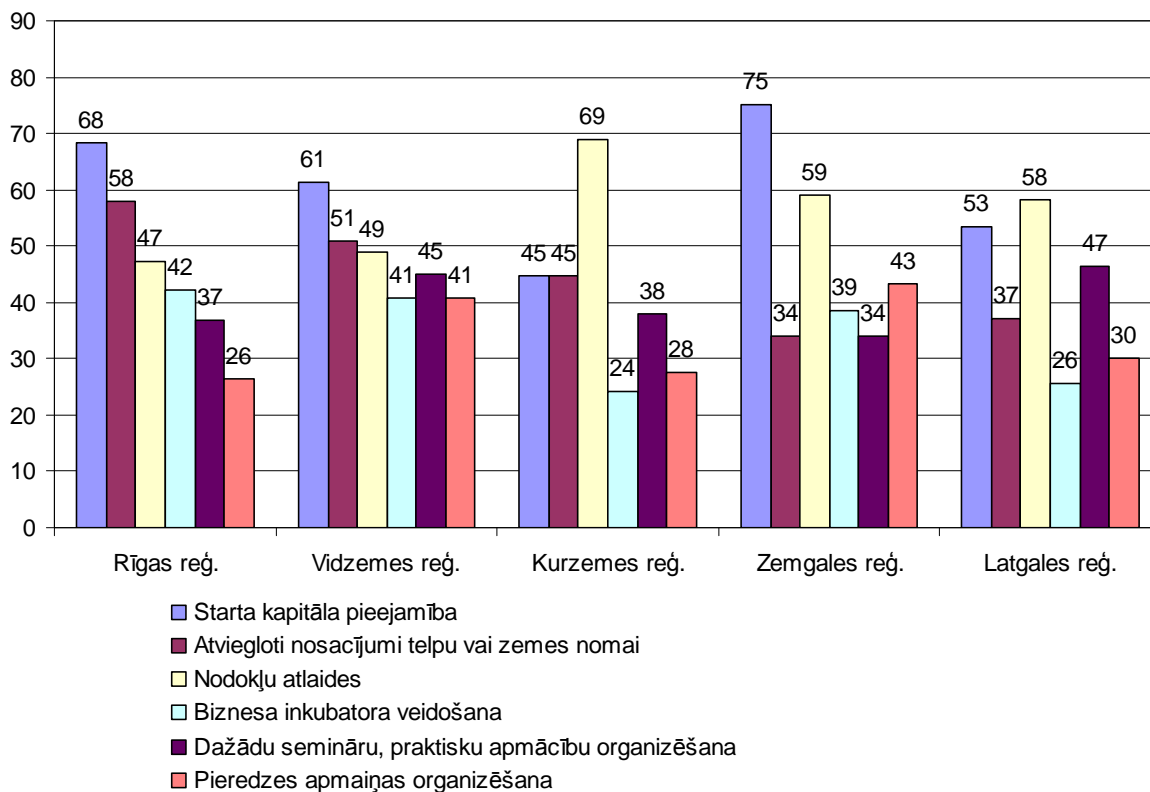

Rīgas reģiona un Vidzemes reģiona pašvaldības visbiežāk atzīmējušas finanšu resursu trūkumu.

Jautājuma „Kādi ir nozīmīgākie valsts un pašvaldību instrumenti, kas sekmē inovatīvu uzņēmumu veidošanos/attīstību?” atzīmētās atbildes sarindojušās šādā secībā:

- Starta kapitāla pieejamība (61%)
- Nodokļu atlaides (56%)
- Atviegloti nosacījumi telpu vai zemes nomai (43%)
- Dažādu semināru, praktisku apmācību organizēšana (41%)
- Pieredzes apmaiņas organizēšana (35%)
- Biznesa inkubatora veidošana (34%).

Kādi ir nozīmīgākie valsts un pašvaldību instrumenti, kas sekmē inovatīvu uzņēmumu veidošanos/attīstību? (Lūdzu, atzīmējiet līdz 3 nozīmīgākajiem instrumentiem)

Katra reģiona ietvaros atbilžu secība atšķiras. Tā, piemēram, Kurzemes reģionā visvairāk atzīmētas „nodokļu atlaides” (69%), savukārt Rīgas reģionā augstāks nekā vidēji Latvijā ir vērtējums nosacījumam „atviegloti nosacījumi telpu vai zemes nomai” (58%). Uz semināru, apmācību organizēšanas nepieciešamību starp reģioniem augstākais atzīmētais īpatsvars ir Latgales reģionā (47%), bet attiecībā uz „pieredzes apmaiņas organizēšanu” augstākais vērtējums ir Zemgales reģionā (43%) un Kurzemes reģionā (41%).

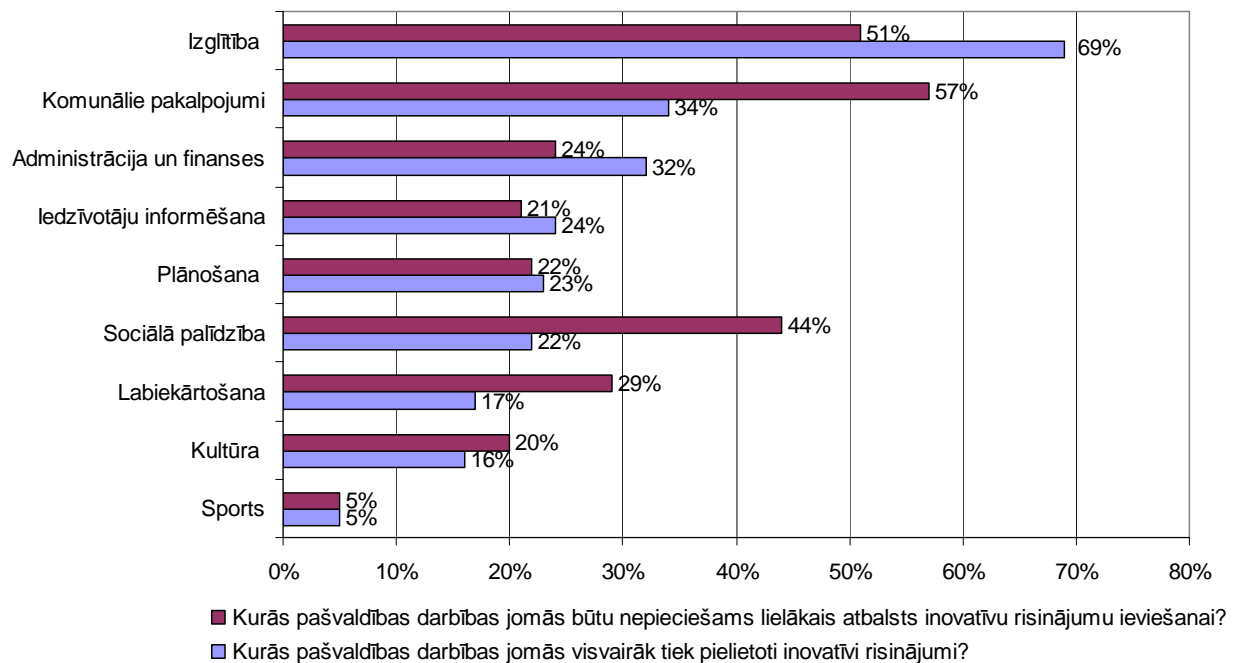
Pašvaldību atbildes liecina, ka tikai vienā ceturtajā daļā aptaujāto pašvaldību (24%) uzņēmēji ir vērsušies ar lūgumu atbalstam inovatīvas uzņēmējdarbības veikšanai. Vismazāk uzņēmēji vērsušies Latgales pašvaldībās (16% no šī reģiona respondentiem), bet visvairāk Zemgales reģionā (30%).

Tā kā ievērojami lielākā daļa pašvaldību inovācijas līmeni sabiedriskajā sektorā vērtē kā zemāku nekā privātajā sektorā, likumsakarīgs ir salīdzinoši zems vērtējums inovācijas līmenim pašvaldību darbībā. Uz jautājumu „Kā Jūs vērtējat inovatīvu risinājumu izmantošanas līmeni Jūsu pašvaldības darbībā?” neviena pašvaldība, kā atbildi nav devusi vērtējumu „Augsts”. Puse respondentu inovācijas līmeni pašvaldību darbā vērtē kā vidēju, puse – kā zemu. Visvairāk zems vērtējums sniegts Latgales reģionā (63% Latgales respondentu), bet vismazāk – Vidzemes reģionā (35% Vidzemes respondentu).

Atzīmētās atbildes uz jautājumu „Kurās pašvaldības darbības jomās visvairāk tiek pielietoti inovatīvi risinājumi?” norāda uz šādām pašvaldību darbības jomām, kas apkopojot aptaujas rezultātus secīgi pēc inovācijas līmeņa. Attēlā redzams, izteikti augstākais inovācijas līmenis vērojams izglītībā un to visvairāk atzīmējušas visu reģionu pašvaldības. Izteiktas atšķirības reģionu vidū nav novērotas.

Attiecībā uz nepieciešamību inovācijas ieviešanā atbilžu secība ir nedaudz atšķirīga, bet ne pretēja. Atzīmētās atbildes uz jautājumu „Kurās pašvaldības darbības jomās būtu nepieciešams lielākais atbalsts inovatīvu risinājumu ieviešanai?” sarindojušās šādā secībā:

- Komunālie pakalpojumi (57%)
- Izglītība (51%)
- Sociālā palīdzība (44%)
- Labiekārtošana (29%)
- Administrācija un finanses (24%)
- Plānošana (22%)
- Iedzīvotāju informēšana (21%)
- Kultūra (20%)
- Sports (5%).

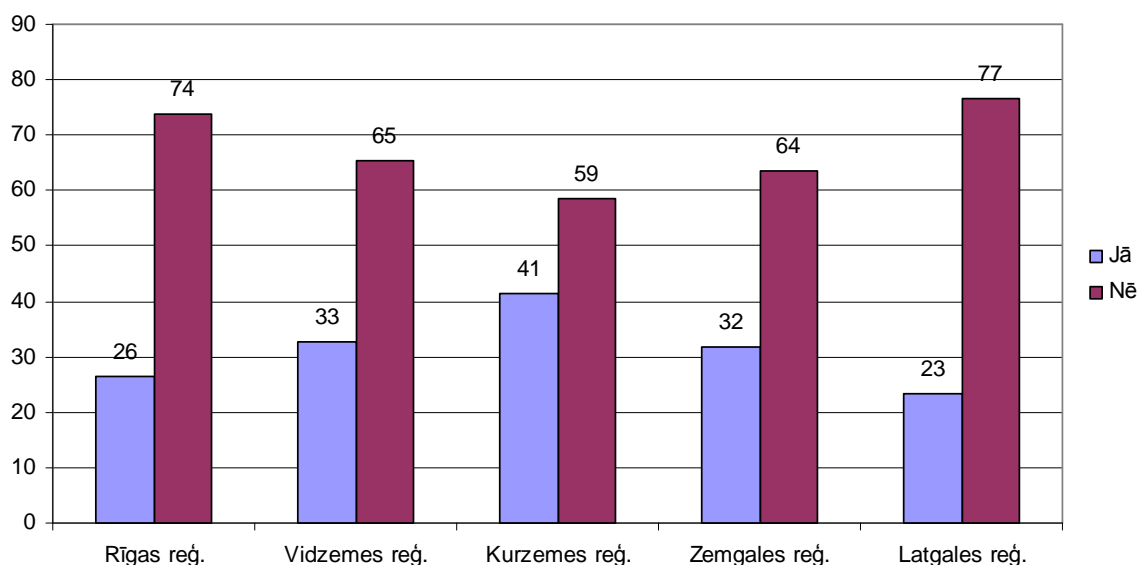

Neskatoties uz to, ka izglītība un komunālie pakalpojumi šobrīd tiek atzīmētas kā pašvaldības nozares ar salīdzinoši augstāko inovācijas līmeni, arī nākotnē pēc pašvaldību domām, tām nepieciešams lielākais atbalsts inovācijas ieviešanai.

Pagaidām vairāk ir tādu pašvaldību, kas nav īstenojušas projektus vērstus uz inovāciju. Atbildes „Vai pašvaldība ir piedalījusies kādā projektā, kas vērsts uz inovācijas un inovatīvās darbības analīzi, pieredzes apmaiņu vai popularizēšanu?” sadalās šādās proporcijās: Nē – 67%; Jā – 34%.

Lielākais negatīvo atbilžu īpatsvars Latgales reģionā – 77%; bet mazākais – Kurzemes reģionā – 59%.

Vai pašvaldība ir piedalījusies kādā projektā, kas vērsts uz inovācijas un inovatīvās darbības analīzi, pieredzes apmaiņu vai popularizēšanu?

Lielākā daļa to pašvaldību, kas vēl nav īstenojušas ar inovāciju saistītus projektus, ir jau īstenojušas vairākus citus projektus (63% no pašvaldībām, kas īstenojušas inovāciju projektus, šādu projektu skaits ir no 2 līdz 5).

Uz jautājumu „Vai pašvaldības teritorijā ir notikuši semināri pašvaldības darbiniekiem/uzņēmējiem par inovāciju, ES vai valsts atbalstu inovatīvai uzņēmējdarbībai?” lielākā daļa respondentu ir atbildējuši noraidoši – „nē” – 68%, bet 31% - atbildējis „jā”. Lielais noraidošo atbilžu īpatsvars skaidrojams arī ar salīdzinoši lielo mazo pašvaldību īpatsvaru starp respondentiem, bet semināri, parasti, tiek rīkoti vai nu lielākās pašvaldībās vai visa rajona ietvaros. Lielākais negatīvo atbilžu īpatsvars ir Rīgas reģionā (90% no reģiona respondentiem), kas skaidrojams ar plašākām informācijas iespējām tieši Rīgas pilsētā.

Tajās pašvaldībās, kur semināri notikuši, 49% gadījumu pēdējo reizi tie bijuši pavisam nesen – 2007.gadā.

93% respondentu pašvaldības apliecina, ka ir ieinteresētas, lai pašvaldībā tiktu organizēti semināri un informatīvi pasākumi par inovāciju. 91% pašvaldību ir gatavas līdzdarboties šo semināru organizēšanā. Turklāt 87% pašvaldību vēlas uz savu e-pasta adresi saņemt aktuālu informāciju par ES un valsts atbalsta instrumentiem no VRAA un Latvijas Tehnoloģiskā centra, kā arī citām institūcijām.

Esošā aptauja apliecina, ka, neskatoties uz to, ka reizēm, sevišķi Rīgā, liekas, ka informācijas par inovācijas atbalsta iespējām ir ļoti daudz, pašvaldībām visā Latvijā tās nepietiek. Svarīgi nākotnē gan regulāri rīkot informatīvus seminārus dažādās vietās, gan arī izsūtīt informatīvus materiālus pašvaldībām.

Apkopojot rezultātus ir secināts, ka:

1. pašvaldībām ir nepieciešams plašs un saprotams skaidrojums par inovāciju, tās būtību un nepieciešamību;
2. inovācijas līmenis tik būtiskās nozarēs kā smagā rūpniecība, ieguves rūpniecība, gan arī pakalpojumu sfēra, Latvijā ir zems (kā nozares, kurās vērojams augstākais inovācijas līmenis, tiek vērtētas šādas nozares: sakari, būvniecība, finanšu un konsultāciju pakalpojumi);
3. nozaru ministrijām būtu jāpievērš lielāka uzmanība pašvaldību atbalstam, lai to loma inovācijas sekmēšanā pieaugtu;
4. galvenie traucējošie (bremzējošie) faktori inovatīvās darbības attīstībai ir:
 - a. nepieciešamās kvalifikācijas cilvēkresursu trūkums (83%);
 - b. finanšu resursu trūkums (74%);
 - c. neatbilstoša tehniskā infrastruktūra (50%);
 - d. informācijas trūkums par inovatīvās darbības iespējām (36%);
 - e. nepietiekošs produkta (pakalpojuma) realizācijas tirgus (24%).
5. uzņēmēji reti vērsas pašvaldībās pēc atbalsta inovatīvas uzņēmējdarbības veikšanai;
6. inovācijas līmenis pašvaldību darbā tiek vērtēts kā zems, kas norāda uz nepieciešamību meklēt risinājumus pašvaldību darba uzlabošanai un inovatīvas prakse pārņemšanai;
7. pašvaldības lielāks atbalsts inovatīvu risinājumu ieviešanai nepieciešams šādās darbības jomās:
 - a. komunālie pakalpojumi (57%);
 - b. izglītība (51%);
 - c. sociālā palīdzība (44%);
 - d. labiekārtošana (29%);
 - e. administrācija un finanses (24%);
 - f. plānošana (22%);
 - g. iedzīvotāju informēšana (21%);
 - h. kultūra (20%);
 - i. sports (5%).
8. pašvaldības ir ieinteresētas, lai pašvaldībā tiktu organizēti semināri un informatīvi pasākumi par inovāciju.

Papildinformācija pieejama pie Valsts reģionālās attīstības aģentūras Projektu vadītājas Līgas Sondores (e-pasts: liga.sondore@vraa.gov.lv, tel.: 7079054).

Projektu līdzfinansē
Eiropas Savienība